

Nr 283

Av herr **Lindberg m. fl.**, *angående semesterrätten för skogsarbetare.*

(Lika lydande med motion nr 243 i Första kammaren)

Vid tillämpning av semesterlagen betraktas fortfarande skogsarbetarna som okontrollerade arbetstagare. Detta medför att denna yrkeskår inte får tillgodoräkna sig privilegierad frånvarotid när den semestergrundande lönen skall framräknas. I det enskilda fallet kan detta innebära att skogsarbetaren tillskyndas väsentligt sämre semesterförmåner jämfört med de andra yrkesgrupper som hänföres till kategorin kontrollerade arbetstagare. Vi finner att detta missförhållande bör rättas till genom att riksdagen beslutar att skogsarbetarna skall hänföras till kontrollerade arbetstagare vid tillämpningen av gällande semesterlag.

Skogsarbetet utfördes tidigare under sådana former att det var helt naturligt att man vid tolkningen av olika lagar hänförde skogsarbetarkåren till okontrollerad arbetskraft. Skogsarbetarna hade ända in på 1950-talet mycket lösliga anställningsförhållanden, och varje arbetare fick i stor utsträckning själv bestämma sin arbetstid. 1960 års semesterkommitté hade vid utarbetandet av förslaget till ny semesterlag också granskat skogsarbetarnas anställnings- och arbetsförhållanden. Kommittén anförde i sitt betänkande följande: "Utmärkande för de okontrollerade arbetstagarnas anställningsförhållanden synes nämligen vara den självständighet vad gäller bestämmande av arbetstid och fritid, vari de påtagligt skiljer sig från övriga arbetstagare." Kommittén ansåg det helt naturligt — bl. a. med hänsyn till arbetsdomstolens handläggning av semesterärenden för skogsarbetare — att skogsarbetarna även fortsättningsvis var att hänföra till kategorin okontrollerade arbetstagare.

Vi vill i detta sammanhang anföra att skogsarbetaryrket av i dag har förändrats i så stor omfattning att det inte längre finns några bärande motiv för att denna yrkeskår skall betraktas som okontrollerade arbetstagare. Den förändring som skett har sin bakgrund i den mekanisering och rationalisering som i snabb takt helt förändrat arbetsförhållandena i skogen. Numera är därför skogsarbetet lika tidsmässigt inrutat som andra jämförbara yrken. Det förhållandet att så många skogsarbetare har blivit friställda under senare år får inte tolkas så, att skogsarbetaryrket anställningsmässigt har samma lösliga karaktär som tidigare. Tvärtom har de

kvarvarande skogsarbetarna fått en fastare och kontinuerligare anställning. Detta framgår av följande.

Statistiska centralbyrån inforrar periodvisa uppgifter från både storskogsbruket och det enskilda skogsbruket om antalet anställda respektive antalet utförda dagsverken. Vid räkningstillfället i februari månad 1965 fanns därvid inom storskogsbruket 38 007 anställda. Februarisiffrorna de påföljande åren var följande: 1966 = 31 692, 1967 = 31 395, 1968 = 25 396 och 1969 = 21 106. Under tiden 1965 till 1969 har skogsarbetarkåren inom storskogsbruket minskat med i runt tal 17 000, eller nära hälften. Minskningen har främst gått ut över de äldre och de mera tillfälligt anställda. De ovan redovisade siffrorna innebär dock att skogsarbetarkåren blivit en enhetlig yrkesgrupp av helt annan art än vad vi tidigare har varit vana vid.

Den tekniska utvecklingen inom skogsarbetet har även medfört att det absolut största antalet av skogsarbetare numera har att iakttaga ett fast arbets- och tidsschema; detta är också en nödvändighet om maskinerna effektivt skall kunna utnyttjas. De flesta företagen inom skogsbruket fastställer vid vilket klockslag som arbetet skall påbörjas ute på arbetsplatserna och när det skall avslutas. Önskar en arbetare ta ledigt en dag för att utföra vissa personliga uppdrag, måste han begära permission hos arbetsledningen. Dessa regler finns angivna i gällande kollektivavtal för skogsarbeten. Personaltransporterna till och från arbetsplatserna samordnas av arbetsgivaren, och det finns ej heller i detta avseende möjlighet för den enskilde att själv bestämma sin arbetstid.

Av det ovan anförda bör klart framgå att skogsarbetarna av i dag är att hänföra till kategorin kontrollerade arbetstagare.

Ett förhållande att fästa allra största uppmärksamhet vid är yrkesskadorna och olycksfallen i skogsarbetet. Sedan gammalt har skogsarbetaryrket varit mycket hårt och slitsamt. De fysiska påfrestningarna i skogsarbetet är fortfarande mycket stora. Nyligen utförda undersökningar gjorda av Föreningen Skogsarbeten och arbetsmedicinska institutet påvisar att för skogsarbete föreligger ingen skillnad mot tidigare. Ryggskador, vibrationsskador, skador uppkomna genom stötar och slag i terränggående maskiner såväl som åkommor uppkomna genom avgaser från motorsågar orsakar en hög sjukskrivningsfrekvens på grund av yrkessjukdomar bland skogsarbetarna.

Det allra svåraste problemet är emellertid olycksfallen i skogsarbetet. Under senare år har framför allt de svåra olycksfallen tenderat att öka, och rent allmänt anses i dag att skogsarbetet tillhör ett av de mest riskfyllda yrkena inom svenskt näringsliv. Årligen inträffar ett stort antal dödsfall inom skogsbruket, och de yrkesskador som medför lång sjuk-

skrivningstid är mångfalt flera. Den enskilde som drabbas av olycksfall eller yrkesskada får enligt den nuvarande tillämpningen av semesterlagen inte tillgodoräkna sig sjukskrivningsdagarna som privilegierad frånvarotid. Jämfört med andra yrkesgrupper som i semesterhänseende hänförs till kontrollerade arbetstagare måste skogsarbetarkåren anses ha väl så beaktansvärda motiv för att få tillgodoräkna sig sjukskrivningstid som privilegierad frånvaro, detta emedan det inom skogsarbetaryrket förekommer flera och svårare olycksfall än inom de flesta andra yrken.

Under hänvisning till vad ovan anförts föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär sådan ändring av 4 § semesterlagen, att skogsarbetare hänförs under gruppen kontrollerade arbetstagare.

Stockholm den 22 januari 1970

Sven Lindberg (s)

Valfrid Wikner (s)

Arne Nygren (s)

Erik Hammarsten (s)

Birger Nilsson (s)
i Östersund

Bernt Nilsson (s)
i Kalmar

Karl-Erik Häll (s)

John Johnsson (s)
i Blentarp

Bernt Ekvall (s)